

LAWYERS FOR LAWYERS

'IK WERD GEDUMPT OP HET KERKHOF'

DOOR / TATIANA SCHELTEMA

De Congolese advocaat Peter Ngomo verdedigt militairen die van oorlogsmisdaden worden beschuldigd. De rechtsgang verloopt zelden vlekkeloos en Ngomo wordt voortdurend persoonlijk lastiggevallen.

Het gebeurde tijdens de rechtszaak tegen Peter Ngomo's cliënt Kakwavu Bukande, een Congolese militieleider die verantwoordelijk werd gehouden voor moorden en verkrachtingen door zijn soldaten. 'De aanklager zei: "Je hebt wel lef dat je naar deze rechtszaak bent gekomen – ik ga je arresteren." Ik heb meteen de Belgische consul gebeld en zei: ik kom eraan. Met de telefoon aan mijn oor ben ik de rechtszaal uitgelopen.'

De ambassade stuurde hem na een paar dagen alweer weg. 'Ze hadden via de Verenigde Naties gehoord dat ik een crimineel was. Maar mijn enige misdaad was dat ik de gebrekkige bewijsvoering in de zaak tegen mijn cliënt aan de kaak had gesteld. Uiteindelijk is hij wel veroordeeld. Wat mij betreft zonder bewijs.'

Peter Ngomo Milambo studeerde rechten in Kinshasa, hoofdstad van de Democratische Republiek Congo (DRC), en is sinds 2002 advocaat. Hij is in Nederland voor een speciale veiligheidstraining die Justice and Peace samen met Lawyers voor Lawyers organiseert voor een twintigtal mensenrechtenadvocaten en -activisten.

Zijn eerste grote zaak was de verdediging van een groep vermeende coupplanners, militairen die in ongenade waren gevallen. 'Normaal zouden ze de doodstraf krijgen, maar ze kregen niet meer dan tien jaar. Daar hebben we hard voor moeten vechten. Nu zijn ze allemaal weer vrij.'

Daarmee vestigde hij zijn reputatie en begonnen ook de problemen. In een andere samenzweverszaak had hij bij de rechtbank aangetoond hoezeer zijn cliënten waren gemarteld en vernederd. 'Ze waren zelfs gebeten door hun kwelgeesten en bij één van hen waren de testikels kapotgeknepen. Een paar dagen na hun veroordeling werd ik 's avonds bij mijn kantoor opgewacht door een groep

mannen. Ze sleurden me een auto in, ondervroegen me een tijdje en dumpten me 's nachts op het kerkhof van Kinshasa.' Toen bleek dat de aanklager in hoger beroep zou vragen om cassatie zonder terugverwijzing en het Hooggerechtshof zijn cliënten dus wel vrij zou moeten spreken, verdween het dossier. 'Ik heb toen een interview gegeven aan Radio France International over de zaak. De uitzending was nauwelijks afgelopen of ik werd door een onbekend nummer gebeld. Ik had mijn kinderen

net naar school gebracht. Ze zeiden: "Je hebt ons land en het Hooggerechtshof publiekelijk belasterd en als je daar niet mee ophoudt, vermoorden we je. We weten waar je woont en waar je kinderen op school zitten." In feite wordt mijn telefoon nog steeds getapt.'

En ook nu weer laat hij van zich spreken in de zaak van Germain Katanga. Deze oorlogshitser was door het Internationaal Strafhof in Den Haag veroordeeld tot twaalf jaar cel en zat zijn straf uit in DRC. Met aftrek van voorarrest zou hij binnenkort vrijkomen maar de overheid wil een nieuwe strafzaak tegen Katanga beginnen. Ngomo heeft zich er publiekelijk fel tegen uitgesproken. Tegen het eind van het gesprek bladert Ngomo door de foto's op zijn iPad en klikt een mapje aan. Het zijn beelden van gruwelijk gemutileerde lichamen, deels verbrand. 'Deze mannen werden verdacht van het voorbereiden van een staatsgreep. Zo werden ze op het kerkhof van Gombe achtergelaten.' De volgende foto op zijn iPad is van een snoezig jongetje: zijn zoon.

Al twee keer heeft hij een tijdje moeten onderduiken, en toch is hij niet bang. 'Voor wie moet ik bang zijn, en waarom? Moreel voel ik me sterk, en goed voorbereid om problemen aan te kunnen. Ook mevrouw Ngomo maakt zich geen zorgen.'